

Vademecum Compositie

Academiejaar
2023-2024

**Koninklijk Conservatorium
Antwerpen**

Inhoud

1	Voorwoord	3
2	Organigram	6
3	Compositie	6
3.1	Didactische steekkaart	6
3.2	Relevante voorkennis	7
3.3	Doelstellingen	7
3.4	Leerinhouden	7
3.5	Gebruikte werkvormen	7
3.6	Gebruikte leermiddelen	7
3.7	Evaluatie	8
4	Orkestratie en instrumentenleer	9
4.1	Didactische steekkaart	9
4.2	Relevante voorkennis	9
4.3	Doelstellingen	9
4.4	Leerinhouden	9
4.5	Gebruikte werkvormen	9
4.6	Gebruikte leermiddelen	10
4.7	Evaluatie	10
5	Steuninstrument (zie betreffende vademecums)	10
6	Creatief project (zie vademecum Creatief project)	10
7	Deeltijds studeren	10

1 Voorwoord

Componeren is creëren, het onderzoeken en ontwikkelen van je eigen muziektaal. Centraal in dit creatieproces staat je unieke persoonlijkheid, die door kennis, vakmanschap, inzicht en een open, (onder)zoekende blik je creativiteit en originaliteit weet vorm te geven in nieuwe muziek. Daarbij is er aandacht voor constant veranderende maatschappelijke structuren, diversiteit en inclusie.

De compositiekلاس wordt geleid door een team van ervaren componisten en docenten (Alain Craens, Bram Van Camp, Steven Prengels en Mathias Coppens) die werken in de geest van Wim Henderickx. Als student krijg je twee docenten die je elk vanuit hun expertise zullen begeleiden in het zoeken naar jouw muzikale identiteit en je de nodige compositorische tools zullen aanreiken: enerzijds met respect voor traditie, maar anderzijds ook met gedrevenheid tot vernieuwing.

De compositiekلاس is het kloppend hart van het conservatorium door haar intense samenwerking met alle afdelingen: instrument, zang, dans en interdisciplinaire projecten (o.a. met de Academy of Fine Arts).

De studenten vormen een hechte groep met een eigen concertorganisatie ('This is not a concert hall'), en kunnen naar hartenlust experimenteren binnen een stimulerende omgeving. Het Ensemble XXI creëert nieuwe composities op de eindexamens.

De afdeling werkt ook samen met externe partners voor specifieke projecten: HERMESensemble (Times Academy), Antwerp Symphony Orchestra (Soundmine) en Symfonieorkest Vlaanderen (SOV Composers Academy).

Bachelor

Bachelor studenten worden intensief begeleid in de ontwikkeling van een sterk onderbouwd analytisch inzicht en een onderzoekende ingesteldheid. Algemene muzikale kennis en vaktechnische vaardigheden ondersteunen je zoektocht naar een eigen creatieve persoonlijkheid. Het programma voorziet naast Compositie ook in Muziekschriftuur en Instrumentenleer/Orkestratie, waardoor creativiteit gefundeerd wordt door een sterke basiskennis. Artistiek onderzoek, algemene culturele vorming en doorgedreven analyse zijn tevens belangrijke onderdelen van je curriculum. Elektronische muziekcompositie, Instrument, Praktische Harmonie en Improvisatie of Interdisciplinair Project kunnen opgenomen worden als keuzevakken.

Master

De tweejarige masterstudie richt zich specifiek op het verfijnen en uitbouwen van je persoonlijke muziektaal en biedt een waaier aan (interdisciplinaire) projecten, concerten, samenwerkingsverbanden en masterclasses. Het programma bevat, naast een beperkt aantal vaste opleidingsonderdelen, veel ruimte voor persoonlijke invulling. Deze brede en open aanpak, in combinatie met een coaching door meerdere compositiedocenten

vormt een ideale voedingsbodem tot het uitbouwen van je eigen taal en schrijfstijl. Elk nieuw idee wordt met veel respect in een open omgeving behandeld vanuit verschillende visies en steeds begeleid in overleg.

Profielen binnen de masteropleiding

Omdat er een grote diversiteit aan stijlen, genres en formats is waarin componisten actief zijn, kan je je oriënteren binnen één van de vier profielen:

- Composer - Composer
- Composer - Performer
- Composer - Educator
- Composer - Composer for Media

Deze profielen zijn niet altijd even strikt afgebakend en zijn eerder oriënterend bedoeld. In overleg met je docenten stel je je eigen curriculum samen a.d.h.v. een keuzepakket van 18 studiepunten, dat je invult met een selectie uit specifieke opleidingsonderdelen.

Composer - composer

Een 'composer-composer' is een componist die eerder autonoom werkt. Dit profiel bouwt verder op de traditionele opleiding van een hedendaags componist: schrijven voor ensemble, orkest en koor. De docenten Hoofdvak Compositie begeleiden je in je zoektocht naar je eigen stijl en ontwikkelen je vakmanschap. Een composer-composer kan kiezen voor Muziekschriftuur/Contrapunt, Orkestratie of Interdisciplinair Project. De muziek kan zuiver akoestisch zijn, maar kan ook (live-) electronica bevatten. Programma's als Max MSP, Ableton en SuperCollidor worden vakkundig en in detail besproken binnen de lessen Elektronische Muziekcompositie van Maarten Buyl en David Baeck. Ook 'Audiovisual Design met Max MSP' wordt aangeboden in 'Creative Programming' door Umut Eldem.

Composer - performer

Veel componisten zijn ook uitvoerders. Er zijn ook uitvoerders die creatief omgaan met hun muzikale materie. Zij zijn echte 'composer performers'. Deze componisten willen ook actief mee op een podium staan. Een composer-performer heeft naast instrumentale en/of vocale coaching nood aan professionele feedback bij het componeren (hoofdvak Compositie), een basiskennis instrumentatie (Orkestratie) en electronica (Elektronische Muziekcompositie). Ook kan een composer-performer kiezen voor praktische vakken uit de jazz-afdeling (Introduction to Digital Skills, Elektronische Improvisatie, Opnametechniek, Live Electronics).

Composer - educator

Als creatieve kunstenaar of componist wil je je passie delen met het werkveld: met jonge mensen, binnen het deeltijds kunstonderwijs of in community art. Je wilt met mensen werken. Kies je voor composer-educator, de Educatieve master Muziek, dan vervolg je het mastertraject compositie (in Muziek) en combineer je dit met vakken zoals vakdidactiek, stages, projectwerk en ondersteunende opleidingsonderdelen. De educatieve master wordt afgesloten met een masterproef die bestaat uit 2 luiken: een masterproef in jouw discipline en een kunst-educatief project dat je zelf creëert.

Composer for media

Veel musici hebben de nood om met nieuwe technologieën te werken. In het vak 'Compositie voor audiovisuele media' biedt Mathias Coppens een opleiding waar je actief kan deelnemen aan audiovisuele projecten.

Virtuele orkestratie, het werken met samples, het creatief kunnen manipuleren van eigen opnames en klankproductie zijn eigentijdse manieren van componeren. Die manieren van componeren waarbij akoestische en elektronische elementen worden gecombineerd zijn actueel binnen de pop-, film-, game- en promowereld. Uit deze nieuwe ontwikkelingen binnen de muziek groeide de nood aan het profiel 'Composer for media'.

Extra keuzevakken in dit profiel: programma's als Max MSP, Ableton en SuperCollider worden vakkundig en in detail besproken binnen de lessen elektronische muziekcompositie van Maarten Buyl en David Baeck. Ook Audiovisual Design met Max MSP wordt aangeboden in Creative Programming door Umut Eldem.

2 Organigram

Vakgroep vertegenwoordiger: Bram Van Camp

Docenten

Docenten Compositie: Bram Van Camp, Steven Prengels, Mathias Coppens, Alain Craens

Docenten Orkestratie: idem

3 Compositie

3.1 Didactische steekkaart

Basisopleiding:	Muziek
Optie:	Compositie
Opleidingsonderdeel:	Compositie (hoofdvak)
Titularissen:	Bram Van Camp, Steven Prengels, Mathias Coppens, Alain, Craens
Jaar:	B1, B2, B3, M1, M2
Studieomvang: (contacturen)	B1: 30 contacturen B2: 30 contacturen B3: 30 contacturen M1: 45 contacturen M2: 45 contacturen
Studiepunten (ECTS):	B1: 9 B2: 9 B3: 12 M1: 18 M2: 21

3.2 Relevante voorkennis

Beginniveau: <ul style="list-style-type: none">
- Duidelijk aantoonbare compositievaardigheid
- Basiskennis compositietechnieken
- Kennis van muziekliteratuur
Toelatingsproef: Idem

3.3 Doelstellingen

B3: <ul style="list-style-type: none">
- Kennis van hedendaagse muziek
- Zelfstandig ontwikkelen van eigen idioom
- Kennis van orkestratie (in relatie met de muziekgeschiedenis)
- Elementaire onderzoekscompetenties
M2: <ul style="list-style-type: none">
- Kennis van hedendaagse muziek
- Zelfstandig ontwikkelen van eigen idioom
- Grondige studie van orkestratie
- Onderzoekscompetenties in functie van eigen artistieke activiteit

3.4 Leerinhouden

<ul style="list-style-type: none">
- Bespreken van werken van de student
- Referentie naar de muziekliteratuur
- Studie van hedendaagse compositietechnieken
- Studie van orkestratie
- Ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden
--

- Voorbereiding van volwaardig eindexamenprogramma (B3, M2)

3.5 Gebruikte werkvormen

- Individuele lessen
- Collectieve lessen (Forum)
- Organisatie van kleine concertvormen: Werkgroep voor Hedendaagse en Actuele Muziek (WHAM), samenwerking dans-compositie, projecten i.s.m. de andere afdelingen

3.6 Gebruikte leermiddelen

(Bijvoorbeeld: partituren, boeken, tijdschriften, opnames, PC,...)

- Partituren
- Boeken
- Tijdschriften
- Internet
- Opnames

3.7 Evaluatie

Evaluatievormen:

Jaarwerk/Portfolio: de composities worden beoordeeld door een examencommissie

Evaluatienormen:

Oorspronkelijkheid, vakmanschap, muzikale eruditie, inventiviteit en onderzoekscompetentie

Masterproef compositie:

Presentatie Portfolio voor een interne en externe jury

Concert + presentatie door Ensemble XXI of eigen ensemble keuze

Masterproef Research en lecture performance:

Verdediging van de masterpaper (zie vademecum Masterproef Research en lecture performance)

Evaluatievormen:

Interne evaluaties van het jaarprogramma gebeuren op contactnames en tijdens de besprekingen van het reflectief luik van de masterproef door de betrokken docenten.

De openbare masterproef wordt afgelegd tijdens de daartoe voorzien examenperiode voor een interne en externe jury.

Het programma van de masterproef bestaat uit onderstaande onderdelen:

Afstudeeropdracht, 100% van de punten, bestaande uit

- a) De realisatie van een of meerdere composities met (bij voorkeur) een toonmoment ervan in concert-/voorstellingsvorm tijdens de daartoe voorziene examenperiode.
- b) Rond één of meerdere programmaonderdelen van de masterproef werkt de student een individuele kritische reflectie uit. Deze reflectie kan op verschillende wijzen gepresenteerd worden.

Evaluatienormen:

De jury evalueert indien en in welke mate de student de gestelde algemene eindcompetenties behaald heeft.

De evaluatieprocedure voorziet de mogelijkheid tot uitsplitsing van de quotering per onderdeel. De student dient een voldoende quotatie te behalen voor elk onderdeel om te kunnen slagen voor de gehele

masterproef.

De student ontvangt in het begin van het academiejaar meer gedetailleerde richtlijnen i.v.m. de masterproef.

4 Orkestratie

4.1 Didactische steekkaart

Basisopleiding:	Muziek
Optie:	Muziektheorie en –schriftuur: Specialiteit Compositie + Specialiteit harmonie- en fanfaredirectie
Opleidingsonderdeel:	Instrumentatie / Orkestratie
Titularissen:	Steven Prengels
Jaar:	Ba3, Ma1, Ma2
Studieomvang: (contacturen + studiebelasting)	Ba3: 30 contacturen + 45u studiebelasting Ma1: 30 contacturen + 45u studiebelasting Ma2: 30 contacturen + 45u studiebelasting
Studiepunten (ECTS):	Ba3: 3 Ma1: 3 Ma2: 3

4.2 Relevante voorkennis

Beginniveau: Voorkennis die gelijk staat met minstens 2 jaar inleiding tot de compositie
Toelatingsproef: Geslaagd in Ba2 'Inleiding tot de compositie'

4.3 Doelstellingen

<ul style="list-style-type: none">
- Orkestreren van bestaande literatuur
- Realiseren van eigen orkestwerk
- Stijlinzicht (in historisch perspectief)

4.4 Leerinhouden

<ul style="list-style-type: none">
- Grondige kennis van de afzonderlijke instrumenten
- Kennisname van grote orkestliteratuur

4.5 Gebruikte werkvormen

<ul style="list-style-type: none">
- Groepslessen
- Zelfstudie 'The Study of Orchestration' (S. Adler)
- Orkestliteratuur
- Concertbezoeken
--

4.6 Gebruikte leermiddelen

<ul style="list-style-type: none">
- Partituren
- Boeken (orkestratie): 'The Study of Orchestration' (S. Adler)
- Opnames
--

4.7 Evaluatie

Evaluatievormen:

Jaarwerk (permanente evaluatie)

Evaluatienormen:

Na een stijlvolle, technisch verantwoorde, geïnspireerde orkestratie

5 Steuninstrument (zie betreffende vademecums)

6 Creatief project (zie vademecum Creatief project)

7 Deeltijds studeren

Bij de toelatingsproef voor de Masteropleiding Directie zal men je mogelijks voorstellen om Ma 1 deeltijds (dus in twee jaar) af te leggen of een voorbereidingsjaar te volgen. Hierdoor heb je een extra studiejaar om de nodige kennis en vaardigheden op te doen of om bvb. om je masterproef instrument niet te laten samenvallen met je masterproef directie.

Evaluatie

Zowel in Ma 1 (deel 1 van 2) als in Ma 1 (deel 2 van 2) leggen de studenten een volledig jaarexamen af, zoals beschreven voor voltijdse studenten Ma1 Directie onder 'Evaluatie'. Een student die deeltijds studeert kan niet op één jaar alle eindcompetenties behalen.